

De schrijver is vervolgens jaloers op de „geestelijke eenheid“ die de emigranten in hun nieuwe vaderland aanvankelijk wisten te bereiken.

Ook hier komt de valsche oecumene om het hoekje gluren. Inderdaad nemen de Chr. Ref. kerken alles op wat zich uit Nederland aandient: ethisch, barthiaans inclus. Maar dat is dan ook de reden waarom wij zeer betwijfelen of het juist is dat deze schrijver ook uit de Geref. kerken (art. 31) zooveel tevredenheidsbetuigingen krijgt inzake hun aansluiten bij deze hiërarchisch georganiseerde kerkgemeenschap. Wij hebben er ook nog al wat contacten en wat de predikanten van de Prot. Ref. Churches er bij hun bezoeken meemaken, leidt tot geheel andere conclusies. Onze vrijgemaakte menschen voelen zich in de Chr. Ref. Church volstrekt niet thuis en zij hooren er ook niet. Wanneer ze een poosje in Canada wonen komen ze daar wel achter.

v. S.

Prot. Ref. Emigr. Comm. te Hamilton

We ontvingen volgenden brief:

Tansley, 23 Febr. 1949.

Hooggeachte Professor,

'k Zie mij genoodzaakt opnieuw eenige plaatsruimte te vragen in „De Reformatie“. Vanaf 15 Maart is mijn adres namelijk niet meer RR 1 Freeman Ont., maar P u s l i n c h, P. O. Ont.

Allen, die in verband met het emigratielwerk mij willen schrijven, worden verzocht hiervan, ter voorkoming van vertraging, goede nota te nemen.

Uit de ingekomen brieven is me gebleken, dat er voor de Kerk hier in Canada veel belangstelling bestaat. Daarom zou ik graag van deze gelegenheid gebruik maken om een en ander te vertellen.

We zijn op het oogenblik bezig, te trachten, alle adressen van reeds in Canada gevestigde broeders te verzamelen, en zodoende te trachten, een geregeld contact, op welke wijze ook, mogelijk te maken. Indien er één van de lezers is, die ons daarbij kan helpen, verzoeken we dringend zulks zoo spoedig mogelijk te doen.

Tevens willen we er op wijzen, dat het onmogelijk is, alle aanvragers binnen afzienbare tijd aan een plaats te helpen, zoodat we een ieder aanraden om, indien mogelijk, elke gelegenheid om te emigreren aan te grijpen. Eenmaal in Canada, zal het ons veel gemakkelijker vallen, hen na verloop van tijd te helpen, dan nu het geval is. Dit alles voor zoover het de provincie Ontario betreft.

Wat de kerk in Hamilton betreft, er is nu een verzoek naar den Kerkeraad van Grand Rapids, om te komen tot kerkinstituëering.

U dankend voor de verleende plaatsruimte, teken ik met de meeste hoogachting, uw br. in Christus

L. KLAPWIJK.

N a s c h r i f t. Het verblijft ons, dat de kerkeraad der Protestant Reformed Church, die aan de behartiging der belangen van onze menschen, ook op ons eigen verzoek, zeer veel moeite en financiële offers heeft willen besteden, thans op zijn moeiteloos arbeid het loon van deze aanvraag mag ontvangen. We lazen, toen onze vriend en broeder Doezema uit Grand Rapids in Nederland was, een bewonderenswaardig rapport over de geduldige pogingen om contacten te openen met onze vereenzaamde menschen, en zijn blij, dat dezen komen tot een geregeld contact met de kerk, die vrij is van de onnodige bindingen aan de algemeene genade-formules van 1924 en van de al evenzeer onnodige formules, die in Nederland heeten „vervangingsformule“, welke niet alleen den heelen inventaris van 1905-'42-'44, doch ook die van '46 aanvaardt als regel des geloofs, terwijl het niets minder is dan dat.

K. S.

GRONINGER Brieven

Amice frater.

Als dr Westerink over de kerk gaat handelen, dan is het alles onvrede tusschen ons beiden. Dan volgen zelfs booze woorden in stee van argumenten. Dit is een van de merkwaardigheden, waarin de menschen van eenheid, hereeniging, liefde en vrede zich onderscheiden.

Daar kwam eens een man bij mij, in de dagen van het gebroken gewoontje, die vertelde: ik had toch een wonderlijke ervaring in een discussie zoo op de straat met een ontwapenaar en eeuwige-vrede man. Hij redeneerde, ik luisterde geduldig, weersprak hem toen, waarbij hij spoedig zóó kwaad werd, dat hij me aanvloog en sloeg.

De man zei: van lachen heb ik mij niet kunnen verweren.

Let nu maar eens op het kerkdebat van thans. De menschen vol liefde en vrede lijken veel op de vredesmieren van Van Eeden, die het zoo lang vechten tot alle strijdmielen verdwenen zijn.

Als zij in hun redeneeren schaaakmat worden gezet, vliegen zij op en achten zich persoonlijk beleedigd.

Toont gij aan, dat hetgeen zij zeggen onhoudbaar is, dan roepen zij: o, dus ben ik een dwaas.

Bewijst gij voor elk, die eenigermate denken heeft

geleerd, dat een hunner argumenten onjuist is, onwaar, dan jammeren zij: dus ik ben een leugenaar.

Zij leven altijd onder beklag en onrecht en misvatting en vinden zelfs, en dat acht ik het ergste, dan steun in een zeggen: wij leggen het nu voor Gods aangezicht, of God is rechter en meer van die onbehoorlijke vromigheden. Daar zijn er onder onze menschen, die onder den indruk plegen te komen van zulke strijdmiddelen. En daarom zeg ik nu maar eens ronduit hoe ik daarover denk. En ik meen, dat het onze taak wordt ernstig tegen die middelen te waarschuwen.

Ik laat nu de onvriendelikheden in onzen strijd van den kant van dr W. maar liggen, en ga op zijn betoog in.

Gij zult u herinneren, dat ik er op wees, hoe Calvin in zijn „Instituut“ de zichtbare kerk moeder noemt. Het citaat is overbekend.

En nu het mirakel in dr Westerink's betoog.

Hij schrijft: „en als hij — dat ben ik dan — laat volgen, dat Calvin van de ZICHTBARE kerk zei, dat zij ons aller moeder is, ontbreekt bij Marnix voor deze los neergeschreven stelling weer elk bewijs“.

En voorts: „men kan Calvin geen vragen meer stellen. Men kan wel althans probeeren hem te lezen“.

Dat is inderdaad ook zoo. Maar het is dr Westerink blijkbaar nog niet gelukt, zelfs niet in de Nederlandsche vertaling van prof. Sizoo.

Wij slaan nu dit werk op en lezen, deel III, bldz. 10 — Instituut IV, 1, 4 —: „Maar aangezien nu ons voornemen is te handelen over de zichtbare kerk, zoo laat ons alleen uit den naam „moeder“ leeren“ enz. En dan volgen de bekende woorden: zij ontvangt ons in haar schoot, baart ons, voedt ons aan haar borsten.

Commentaar schijnt me hier gansch overbodig. Ik beperk mij nu maar — ook uit een algemeen oogpunt — tot de argumenten, die men tegenwoordig in den strijd tegen de reformatie telkens weer gebruikt.

Allereerst omtrent het belijden: ik geloof een heilige christelijke kerk. Ik zei: wij belijden geen gescheurde kerk. Wel, wel, zegt dr W., maar daar staat ook niet: zondige kerk en zou nu iemand durven loochenen, dat de kerk gescheurd is, of dat de kerkmenschen zondig zijn?

Wij moeten dus belijden: ik geloof in een zondige kerk. Men gevoelt welk een voordeel dan zelfs voor de oecumenische beweging uit zulk valsche belijden te halen valt.

Zie, alle kerk is zondig. Dan is er slechts een gradueel verschil. De eene wat meer dan de andere. Het verwondert me niet, dat de oecumenische beweging zulke vriendelijke bejegening vindt in de „Leidsche kerkbode“. Het hek is daar blijkbaar algeheel van den dam.

Ik geloof toch, dat onze belijdenis gelijk heeft die zegt: ik geloof een heilige, niet een zondige kerk. Of spreekt van een heilige vergadering der ware christgelooovigen. Die gelooovigen zijn zeker zondaren, want de belijdenis zegt „dat zij allen hunne zaligheid verwachten, in Jezus Christus gewassen zijnde door Zijn bloed, geheiligd en verzegeld door den Heiligen Geest“.

Maar het vergaderwerk van den Koning der kerk is niet zondig.

Wie daarmee komt pleegt zondig woordenspel, dat het geloovig denken verwacht en helaas vele geloovigen verleidt. Ik zeg niet, zoals dan wel eens geschiedt: e e n v o u d i g e geloovigen, zoals gij en ik. Want het zijn juist de z.g.n. intellectuelen, waarmee men in dit opzicht altijd weer last heeft. Mijn ervaring is, dat zij, die eenvoudige menschen heeten, zulke dwaalingen gemeenlijk aanstonds door hebben.

Zij hebben ook met Oosterbeek niet de minste moeite. Hadden de verklaringen van dien kant ook aanstonds door, en weten dit ook kernachtig en treffend juist te zeggen.

Een tweede woordenspel is, dat wij onderscheid moeten maken tusschen ambt en ambtsdrager. Dat lijkt weer heel wat, maar het is niets.

Bij al zulke onderscheidingen denk ik telkens weer aan het woord van Mefisto, tot Faust gericht: „gewöhnlich glaubt der Mensch, wenn er nur Worte hört, es müsse sich dabei doch auch was denken lassen“. Bilderlijk heeft dit bekende woord aldus vertolkt:

Gewoonlijk meent een mensch,
Wanneer hij woorden hoort,
Daar schullen vast gedachten onder:
Maar meestal is het enkel wind,
En zoo 't iets meer mag zijn
't Is louter beed'laarsplonder.

Zoo nu is het hier en ook in het volgende geval. Ambt is zonder ambtsdrager natuurlijk niet denkbaar. Los daarvan wordt het een begrip. Zoals men thans ook spreekt van kerkbegrip en verbondsbeschouwing enz.

Maar wat wordt met zu'k „onderscheiden“, dat in werkelijkheid scheiden beteekent, bedoeld?

Wel, de zondaar hoort in de kerk het Woord des Heeren verkondigen. Zijn conscientie wordt geraakt. Maar eensklaps bedenkt hij: o, die prediker is ook maar een zondig mensch. Niet beter dan ik.

Of, een zondaar wordt vermaand door een ouderling, en antwoordt aanstonds brutaal: aan U mankeert ook wel wat. Kom kom! —

Zien wij het thans niet zelfs in onzen Woorddienst, dat er menschen zijn, die, als zij maar even eenig goed woord hooren over de kerk des Heeren en haar roeping, ook inzake de „samenspreking“, aanstonds een zwart gezicht zetten, zich plaatsen in een afweerhouding, zelfs opstaan en de kerk uitwandelen?

Zij willen niet verontrust worden. Zij willen niet worden tegengesproken. Zij willen zich niet stellen onder de tucht van het Woord.

Want niemand zal hun het recht willen ontnemen om wat de dienaar des Woords of de ouderling zegt, te toetsen aan het Woord. Maar — zij moeten beginnen met te luisteren en zich gehoorzaam te zetten onder de verkondiging van het Woord in de ware kerk des Heeren.

En juist omdat het „begrip“ zonde hier telkens weer dienst moet doen, heb ik opgemerkt, dat wij hier een ongeloovig spelen hebben met de zonde zeive, die ook niet gescheiden kan worden van den zondaar. Want zonder zondaar zou er geen zonde zijn.

En het is zeker zondig, als een mensch zich ergert en boos wordt en klaagt over sfeer of iets dergelijks, als het hem aan Schriftuurlijk argument gaat ontbreken.

Ik kom nu tot een nog gevaarlijker woordenspel, omdat het zoo geleerd lijkt en al'een reeds ons op den klank af het hoofd moet doen buigen.

Het is het vermaan: u moet nu de dingen niet verabsoluteren.

Gij spreekt over kerk en over belijdenis en over allerlei vastigheden in het leven, zonder welke dit niet goed kan gaan. Het leven wordt dynamisch genoemd, en daar is zeker veel in, dat zich beweegt. Maar iemand heeft zeer juist opgemerkt: als een machine werken zal, moet een deel er van stilstaan, onbewogen, opdat een ander deel rustig draaien kan.

God de Heere heeft ten grondslag, tot band voor en in het leven, enkele vastigheden gegeven, volstrekt heden, waaraan geen mensch rukken kan, zonder heel het leven op die grondvesten te doen schudden. Wij ervaren dat elken dag, nu in dezen revolutionairen tijd alles wordt gerelativeerd, betrekkelijk gemaakt; alles, behalve de relativiteit zeive. Daar is immers ook reeds een wijsgeerig werk met den titel: de absoluteitheid van de relativiteitstheorie.

Welnu, als gij met iemand spreekt over de vastigheid van 's Heeren kerk, de eene heilige algemeene christelijke kerk, dan fronsst hij het voorhoofd en zegt plechtig: gij moet het kerkbegrip niet verabsoluteren. En de man is uitermate verwonderd, als gij niet aanstonds het hoofd buigt voor zulke geleerdheid.

De „Strijdende Kerk“ heeft het ook telkens over verabsoluteren van de kerk.

Dr Westerink roept aan het eind van zijn betoog zegerend uit: in elk geval krijg ik in de analyse gelijk: het verzet tegen de Calvinistische wijsbegeerte komt voort uit het verabsoluteerde kerkinstituut.

En even eerder: men sprak in de 16e eeuw niet zoo veel over het absolute en verabsolutering, zegt Marnix. Alsof hij daarmee ook maar eenigszins had aangevoeld, dat de strijd van de Reformatie in de 16e eeuw niet metterdaad tegen de verabsolutering van de roomsche kerk ging.

Ik vermoed, als dit door iemand in die eeuw tegen een der reformatoren was gezegd, deze zou hebben geantwoord: wat kalt die man toch? Want zij zeiden tot den paus niet: gij verabsoluteert de kerk, maar gij werpt u zeive op tot heerscher over de kerk in uw goddelooze hiërarchie en verwatenheid en gij vervolgt de kinderen der ware kerk.

Daar is onlangs een vergadering gehouden van de interkerkelijke calvinistische studentenvereniging S.S.R. Wij hebben over deze vereniging reeds een en andermaal gesproken.

Welnu, Ir van Riesen heeft dit interkerkelijk standpunt verdedigd. Hij zeide: wij mogen de belijdenis der kerk niet relativeeren. Maar daarop liet hij dan aanstonds volgen: ook niet verabsoluteren.

Zegt iemand: dat lijkt heel wat, dan vraag ik: wat lijkt het? Wat moeten wij nu? Er midden tusschen door?

Is er een midden tusschen absoluut en relatief? Het is zeker goed, dat wij dit groote woord: verabsoluteren eens wat nader bekijken.

Omdat het schijnbaar de kracht heeft van een wezenlijk argument.

Hoezeer bij eenig nader onderzoek het aanstonds blijkt, dat niet het minst hier van toepassing is het snijdend woord van Bilderlijk: beed'laarsplonder.

Met het woord absoluut en verabsolutering is de eeuwen door een buitengemeen gevaarlijk spel gespeeld. Daarover dus een volgenden keer.

Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegenege
MARNIX.

CORRESPONDENTIE

Het is ons plan volgende maand te disponeeren over het abonnementsgeld van 1 April—30 September 1949. Abonnees die er de voorkeur aan geven het verschuldigde bedrag ad f 4.— per giro te voldoen, verzoeken wij vriendelijk dit te doen vóór 2 April a.s. op postrekening No. 406040 Bureau „De Reformatie“, met vermelding van den juiststen naam volgens het adresbandje.

Abonnees, welke via den Boekhandel zijn geabonneerd, moeten niet aan ons, doch aan hun boekhandelaar betalen. De Uitgevers.

Los gesch

Tenslot
„bindinge
luisteren
mer één,
ik kennis
nummer
sprekende
schrijft

Heed
ewaart
Inplaat
deputat
eigenlij
eiele st
Woord
gaan, h
opdrach
toort st
een ach
overleg
stellen
gerelate
tens de
zijn, en
ze toch
gedrage
steld, e
rijkste
punt or
tuchtha
Kerkenc
Ik no

Hoe ka
krijgen?
wilden in
niet in e
of praten
handelen
dien: in
discht, E
van Ame
port van
een vraag
moest, ni
den GEW
ze een vr
ze ter sy
We zul
ren. Maa
voortholt
alleen zij
hij verwa
Wat ee
die beter
tot de fi
het woort
geleden z
lijke EEL
dracht lu
kening?
zochten,
hún situ
van Gron
situatiets
synode ze
dertecken
de kerken
Aan de d
initiatief
ningen N
deputaten
muleerde
waren.
Heeft (i
zijn broed
de-bolder.

„Golegenh

De bro
wij behoe
moediging
tegen de
zoo vaak
over heel
in het ei
wat geen
Het is
wij opme
behandele
„art. 79
peren ze
„o f f i c
theologische
over de t

Ik vin

Waart

Waarom

Als ik
nu direc
zonden
Ds Se
onderzoe